

עיר התורה שקרובה אליך

מרדכי מלכא

רב ואב"ד עיה"ק אלעד ת"ו

יו"ר ועדת סת"ם העולמית

הרבנות הראשית לישראל

לשכת הרבנות הראשית אלעד. ראש העין. הרצליה

בד"צ אלעד*בתי הוראה*שרותי דת*רישום נישואין*כשרות*מקואות*עירובין

The office of Rabanoot Eled – in hesd of Rabbi MORDECHAI MALKA

המקד

בהעלותך

אור

חשיבות השמחה בעשיית המצוות בבית היהודי:

פרשת בהעלותך פ"ח (ב) דבר אלהרן ואמרת אליו בהעלתך את הנרות אל מול פני המנורה ואירו שבעת הנרות: (ג) ויעש כן אהרן אל מול פני המנורה העלה נרותיה כאשר צוה יקוק את משה: פ"ט פסוק ז: ויאמרו האנשים ההמה אליו אנחנו טמאים לנפש אדם למה נגרע לבלתי הקריב את קרבן יקוק במעדו בתוך בני ישראל: (ח) ויאמר אלהם משה עמדו ואשמעה מה יצוה יקוק לכם:

דברי חז"ל מדוע זכו שתאמר פרשת פסח על ידי הטמאים:

ופרש"י במדבר פרשת בהעלותך פרק ח פסוק ב: בהעלתך, למה נסמכה פרשת המנורה לפרשת הנשיאים, לפי שכשראה אהרן חנוכת הנשיאים חלשה דעתו, שלא היה עמהם בחנוכה, לא הוא ולא שבטו, אמר לו הקדוש ברוך הוא חייך, שלך גדולה משלהם, שאתה מדליק ומטיב את הנרות: עוד פרש"י במדבר פרשת בהעלותך פרק ט פסוק ז: למה נגרע, אמר להם אין קדשים קרבים בטומאה. אמרו לו יזרק הדם עלינו בכהנים טהורים ויאכל הבשר לטהורים. אמר להם עמדו ואשמעה, כתלמיד המובטח לשמוע מפי רבו. אשרי ילוד אשה שכך מובטח, שכל זמן שהיה רוצה היה מדבר עם השכינה. וראויה היתה פרשה זו להאמר ע"י משה כשאר כל התורה כולה, אלא שזכו אלו שתאמר על ידיהן, שמגלגלין זכות ע"י זכאי {ספרי}:

שאלות:

א} יש לשאול מדוע אהרון הצטער מאחר והוא פטור מהדבר, הרי קיימ"ל כמבואר בירושלמי (וילנא) מסכת ברכות פ"ב ה"ט ותני חזקיה כל מי שהוא פטור מדבר ועושהו נקרא הדיוט? ב} עוד יש לשאול מה כוונת חז"ל מגלגלין זכות ע"י זכאי שנאמר אצל טמאי הנפש בקרבן פסח מאחר והם פטורים, ויותר היה ראוי שימסר על ידי משה רבינו שזכה שכל התורה תאמר על ידו ומדוע כאן לא זכה משה רבינו, וכיצד הם יותר זכאים ממנו שתצא הלכה זו ותתחדש על ידם?

מנהג העולם:

אחד היסודות של הבית היהודי הוא התשוקה והשמחה בקיום המצוות שמפגינים בבית, אולם עד כמה טועים בני אדם שאפילו את המחויב אין מקיימים ויותר מכך שכל סיבה שיכולים לחמוק מקיום המצוות באיזה תירוץ ולהימנע מקיום המצוות פוטרים את עצמן, וקל וחומר אם הוא פטור מעיקר הדין ברור שאינו מתאמץ לחייב עצמו. מעין הפתגם הידוע שהציבור אוהב על המחיה ויהי שם, הכונה בזה שתמיד רוצים קיצורי דרך בלי חיוב ברכת המזון שזו ברכה ארוכה ובלי תחנון בתפילה בכדי לקצר את התפילה, וכך בכל המצוות נוהגים לחפש קולות וסיבות להתפטור ושמחים בכך עד שבהלצה אני אומר שכאשר יש בעל שמחה שצריך לבטל התחנון הציבור שמח מביטול התחנון יותר מהשתתפות בשמחתו. אולם דבר זה נובע מתפיסת האדם והבנתו כאשר האדם מתייחס בעיקר לחיי עוה"ז ולנוחיות גופו ממילא שמח להיות פטור ולפרוק עול מעליו, כמו שמצינו בבני ישראל במדבר בתלונתם שאמרו זכרנו את הדגה והשומים אשר אכלנו במצרים חנם, ודרשו חז"ל שכוונתם חנם מהמצוות. אך תורתנו הקדושה מלמדת אותנו ההפך ולו חכמו ישכילו זאת עד כמה היו צריכים להשתוקק ולשמוח בכל מצוה שמזדמנת לאדם כאשר נבאר.

גדולתן שהיו מבקשי השם:

ובזה נבא לביאור הפרשה שמעתי דבר יפה מהרב יוסף זליכא {שליט"א} זצ"ל שהזכות של הטמאים יותר ממה היא היות ואותם אנשים טענו למה נגרע להפסיד הקרבת קרבן פסח, והגדלות שבדבר היא שבעצם הם פטורים מהקרבת הקרבן מחמת הטומאה, וא"כ יש להם סיבה להיות פטורים, ובכל זאת הם לא משלימים עם המצב ומחפשים דרך להתחייב במצוה זו, ודבר זה מראה על גדולתן, ואינו שייך לכלל שכל הפטור מדבר ועושהו נקרא הדיוט, היות וזה נאמר כאשר עושה הדבר למרות שהוא פטור ואילו הם רצו שיתחייבו, לכן זכו יותר ממה שתאמר על ידן מצוה זו.

שבחו של אהרון שקינה בנשיאים:

בדומה לכך נאמר אצל אהרון במדרש כי כאשר ראה שלא זכה להיות בין הנשיאים היה מצטער מאוד, ואמר לו הקב"ה שלך גדולה משלהן הדלקת הנרות שהיא לדורות, ופירש הרמב"ן על הדלקת נרות חנוכה, ללמדך מעלתו של אהרון שהיה חסר לו אותה זכות ולא חיפש לפטור עצמו, ולכן זכה לדבר גדול משלהם שהוא הדלקת נרות לדורות.

מעלות עשיית המצוות בשמחה:

ומבואר כמה מעלות גדולות יש לאדם שמשתוקק ועושה המצוות בשמחה. א. עבודה גדולה היא: כתוב במדרש הגדול דברים (פרשת ראה) פרק טז פסוק יד ומצוה להרבות בשמחה זו, שהשמחה ששמח אדם בעשיית המצוה עבודה גדולה היא. והובא ברמב"ם הלכות סוכה ולולב פרק ח הלכה טו השמחה שישמח אדם בעשיית המצוה ובאהבת האל שצוה בהן, עבודה גדולה היא, וכל המונע עצמו משמחה זו ראוי להפרע ממנו שנאמר {דברים כ"ח} תחת אשר לא עבדת את ה' אלהיך בשמחה ובטוב לבב. ולכן מבואר במסכת ברכות דף ט ע"ב אמר ליה רבי אלעא לעולא כי עיילת להתם שאיל בשלמא דרב ברונא אחי במעמד כל החבורה, דאדם גדול הוא ושמח במצוות, זימנא חדא סמך גאולה לתפלה ולא פסיק חוכא מפומיה כוליה יומא ע"כ. פירשו שפעם זכה רב ברונא לסמוך גאולה לתפילה במדוייק ושמח כל היום, ללמדנו מעלת וגדולת אדם ששמח במצוות.

סיפור על הגרבי"צ:

וכמו שסיפר הרב ראובן שרבאני זצ"ל גיסו של הגאון רבי בן ציון אבא שאול זצ"ל סיפר שכאשר גיסו קיבל את ההתקף לב הראשון שהה עמו בבית החולים בלילה והיה הגרבי"צ אפוף במכשירים צינורות חמצן ועירוויים ואעפ"כ ביקש ממנו שיעשה

מרדכי מלכא

רב ואב"ד עיה"ק אלעד ת"ו

יו"ר ועדת סת"ם העולמית

הרבנות הראשית לישראל

לשכת הרבנות הראשית אלעד. ראש העין. הרצליה

בד"צ אלעד*בתי הוראה*שרותי דת*רישום נישואין*כשרות*מקואות*עירוני
 The office of Rabanoot Eled – in hesd of Rabbi MORDECHAI MALKA

עמו חסד שיזיז את מיטתו בסמוך לחלון כדי שיוכל לברך ברכת הלבנה וכששמע זאת גיסו ניסה להניאו מפני שהאינפוזיה עלולה להתנתק והמכשירים עלולים לזוז ממקומם אך הגרב"צ לא הניח לו וחזר ובקש שוב לבסוף נכנע וקירבו לחלון שם בירך את הברכה במסירות עצומה ולמחרת כל מי שהגיע לבקרו קידמו הגרב"צ והודיעו ב"ה זכיתי לברך ברכת הלבנה כשהוא שש ושמח.

ב. מצוה בפני עצמה ויותר חשובה מהמצוה: עוד כתב רבינו בחיי (כד הקמח, שמחה) שהשמחה במצוות היא מצוה מן התורה והיא עבודה גמורה להשי"ת, חשובה יותר מן המצוה, ודומה לזה כתב הרע"ב (אבות ד' ב') שכל מה שהאדם משתכר ומתענג בעשיית המצוות נחשב לו למצוה בפני עצמה, ונטול שכר על המצוה שעשה ועל העונג וההנאה שנהנה בעשייתה. ובחרדים כתב דלפי רוב שמחתו יגדל שכרו.

ג. מצוה בשמחה פי אלף: ומבהילים הם דברי האורחות צדיקים (שער השמחה) ששכר מצוה עם שמחה אלף ידות יותר משכר מצוה בלי שמחה.

ד. השמחה יותר יקרה מכל הון: כתב האריז"ל בהקדמה לשער המצוות וז"ל אבל השרש שהכל נשען עליו הוא שבעשיית המצוה אל יחשוב שהיא עליו כמשא וממהר להסיר מעליו, אבל יחשוב בשכלו כאלו בעשותו אותה המצוה ירוח אלף אלפים דינרי זהב, ויהיה שמח בעשותו אותה המצוה בשמחה שאין לה קץ מלב ומנפש ובחשק גדול כאלו ממש בפועל נותנים לו אלף אלפים דינרי זהב אם יעשה אותה מצוה. וז"ס הפסוק תחת אשר לא עבדת את ה' אלהיך בשמחה ובטוב לבב כו' וז"ס רב ברונא דחד יומא סמך גאולה לתפלה ולא פסק חוכא מפומיה כל ההוא יומא. וזה יורה על היות אמונת בטחונו בבורא יתברך בתכלית האחרון יותר משאם היה השכר מזומן לפניו בפועל וכפי גודל שמחתו באמת ובטוב לבב הפנימי כך יזכה לקבל אור עליון, ואם יתמיד בזה אין ספק שישרה עליו רה"ק.

עבדנא יומא טבא לרבנן:

וכמאמר חז"ל במסכת קידושין דף לא ע"א על רב יוסף אשר היה סומא שהיה אומר בתחילה מי שיגיד לי שהלכה כרבי יהודה שסומא פטור מהמצוות וממילא גדול יותר מי שאינו מצווה ועושה אעשה סעודה לחכמים, אחרי ששמע דברי רבי חנינא שיותר גדול המצווה ועושה הכריז שמי שיאמר לי שאין הלכה כרבי יהודה לפטור את הסומא אעשה סעודה לחכמים. הרי שרב יוסף חיפש להתחייב במצות ולא להיפטר ומוכן לעשות יו"ט לאדם שיוכיח לו שהוא חייב.

מעלת מכירת המצוות:

ראיתי מסופר על האדמו"ר מבאבוב הראשון שהיה נוהג לשבת בבית הכנסת בזמן שמוכרים את העליות של התורה, והיה אומר שזה זמן שעושה נחת רוח לקב"ה שמראין עם ישראל עד כמה חביבין עליהם המצוות יותר מכסף וזהב שכל אחד הולך ומוסיף לזכות בעליה של תורה.

ה. השמח במצוות זוכה לרוח הקודש: בספר חרדים בהקדמה למצוות סימן ד וזה לשונו התנאי הרביעי, השמחה הגדולה במצוה, דכל מצוה ומצוה שתזדמן לו דורנא הוא דשדיר ליה קודשא בריך הוא, ולפי רוב השמחה יגדל שכרו. וכן גילה הרב החסיד המקובל מהר"ר יצחק אשכנזי זצ"ל לאיש סודו, שכל מה שהשיג שנפתחו לו שערי החכמה ורוח הקודש, בשכר שהיה שמח בעשיית כל מצוה שמחה גדולה לאין תכלית, ואמר, דהיינו דכתיב (דברים כח, מז) תחת אשר לא עבדת את ה' אלהיך בשמחה ובטוב לבב מרוב כל, פירוש מרוב כל, מכל מיני תענוג שבעולם ומכל זהב ופז רב ואבנים טובות ומרגליות:

מעשה כיצד היה רוקד עם המצוה:

דוגמה לכך סיפר אחד מבני משפחתו של הגאון הצדיק רבי משה קופשיץ זצוק"ל שהיה סח להם מידי שנה כמה חודשים טרם בא חג הפסח איך שמצפה ומשתוקק כבר להחזיק במצות, ועל אחת כמה וכמה משתוקק לקיים כבר את מצוות אכילת הכזייתים, ומשהגיעו המצות לביתו בערב פסח תפס אותם ביזו וחיבקים ונישקם והחל רוקד וצוהל בכל עוז הי המצה הי המצה זוהי שמחה של מצוה לדעת להעריך כל מצוה ולשמוח בה כעל כל הון.

דברי הסבא מקלם על המחביבים ושמחים במצוות נדירות:

והנה ישנם בני אדם אשר במצוות נדירות הם מאוד מחבבים ושמחים בהם אבל במצוות של היום יום אין מחבבים ושמחים בהם, והמשיל על כך הסבא מקלם (חכמה ומוסר ח"ב עמ' קז) אם נשאל אדם מה יותר יקר וחשוב אצלך, האם היוקר של פנינים או היוקר של לחם ומים? בהשקפה ראשונה היה נראה שבדאי ישיב שפנינים יקרים אצלו יותר. אולם אם יתבונן יבחין כי אינו כן, שהרי אם יחסר לאדם את מעט הלחם או המים שהוא מוכרח להם לצורך קיומו, יתן עבורם את כל אשר לו, וכל האבנים טובות ומרגליות שבעולם לא ישוו בעיניו לכלום כשהוא זקוק לכזית לחם שלא ימות ברעב. כיון שהיוקר של המרגליות אינו אלא יוקר מקרי, מחמת שהם נדירים בעולם, משא"כ היוקר של הלחם והמים הוא מפני ערכו של הקיום, שהרי בהם תלויים חיי האדם. ולכן כשצריך לבחור ביניהם, ודאי שהלחם והמים יותר חשובים מהמרגליות, שכל אשר לאדם יתן בעד נפשו. מעתה, בדומה לכך גם בעניני רוחניות. אם נשאל מהי המצוה שיש לה חשיבות ביותר? ישנם שיאמרו כי המצוות הנדירות הבאות מזמן לזמן הם החשובות ביותר, וכפי שאנו רואים כי ניכרת אצל בני אדם חביבות מיוחדת למצוות נדירות. דוגמא לדבר, ברכת החמה אמנם מצוה חשובה היא בלי ספק, אך סוף סוף הרי אינה מצוה מדאורייתא, ואעפ"כ חביבה היא מאד מצד שהיא נדירה ביותר. אך באמת אדרבה החשיבות האמיתית היא למצוות הקבועות, שהרי מכך שנטוונו לקיימם בקביעות זה לאות כי יותר נצרכים לנשמה, וכל חיי הנפש של האדם תלויים בהם.

כיצד הנהגת הבית בקיום המצוות משפיעה בניו:

מלבד עוצמת מעלת השמחה במצוות לאדם עצמו, זאת ועוד מבואר עד כמה האוירה בבית משפיעה על חינוך בני הבית ולכן חז"ל קנסו את משמרת בילגה, מסופר במסכת סוכה דף נו ע"ב תנו רבנן מעשה במרים בת בילגה [שהיתה בת לכהן ממשמרת בילגה, ונקראה בילגה], שהמירה דתה, והלכה ונשאת לסרדיוט אחד ממלכי יוונים. ובימי מתתיהו בן יוחנן, החשמונאי,

עיר התורה שקרובה אליך

מרדכי מלכא

רב ואב"ד עיה"ק אלעד ת"ו

יו"ר ועדת סת"ם העולמית

הרבנות הראשית לישראל

לשכת הרבנות הראשית אלעד. ראש העין. הרצליה

בד"צ אלעד*בתי הוראה*שרותי דת*רישום נישואין*כשרות*מקואות*עירובין

The office of Rabanoot Eled – in hesd of Rabbi MORDECHAI MALKA

כשנכנסו יוונים להיכל, היתה מבעטת בסנדלה על גבי המזבח, ואמרה לוקוס לוקוס [זאב זאב] עד מתי אתה מכלה ממונן של ישראל שמקריבים עליך קרבנות, ואי אתה עומד עליהם להצילם בשעת הדחק. וכששמעו חכמים בדבר שתמו את חלונה. וכו' אלא למאן דאמר שקנסו אותו משום מרים בת בילגה שהמירה דתה. תיקשי וכי משום ברתיה בתו שסרחה קנסינן ליה לדידיה לאביה? והרי אין לקנוס את האב משום בתו, וכל שכן שאין לקנוס לכל המשמר. אמר אביי אין. אכן יש לקנוס. וטעמו של דבר, כדאמרי אינשי "שותא דינוקא. צורת דיבורו ושיחתו של ילד קטן המהלך בשוקא אינה משל עצמו, אלא היא או משיחתו דאבוה או דאימיה. והיינו אילמלי שמעה את הדיבורים אודות ביזוי העבודה מאביה היא לא היתה אומרת זאת מעצמה ע"כ. **ללמדנו** כאשר ההורים מזלזלים במצוות כגון מתפלל יחיד ולא בציבור, ואם מתפלל בציבור מדבר או מתעסק בפלפון או יוצא באמצע התפילה, וכן אוכל וברכת המזון נעשית בזלזול ובמהירות, או אינו מקפיד על הברכות, וגם כאשר נצרך לחפצי מצוה מחפש הכי זול לצאת ידי חובה ואילו בחפציו האישיים מהדר, אינו שמח כשמזדמן לו מצות כיבוד הורים אלא עושה בכוח ואף מוסיף לומר כמה קשה, וכדומא הרי בהתנהגות כזו הילדים מושפעים ממעשי ההורים לרעה לזלזל במצוות ואף הם עושים אותם בעל כורחם וכל מה שאפשר לחמוק ולהיפטר מהמצוות שמחים.

על דרך זה, **ענה הגאון רבי משה פיינשטיין**, כשנשאל, מדוע היו יהודים שמסרו נפשם על קדושת השבת בתקופת ראשית יהדות אמריקה, ובניהם עזבו לגמרי את הדת. ואילו חבריהם שעמדו באותם נסיונות, זכו להעמיד בנים יראים ושלמים? וכך ענה הסיבה היא, אותם הילדים שעזבו את היהדות, הם ילדים שראו את ההורים שלהם מקיימים מצוות מתוך הכרח. ובגלל שלושה מילים שהיו רגילים לומר איבדו את חינוך ילדיהם, שהיו אומרים "קשה לחיות כיהודי" ולכן הם לא ספגו בבית שמחה במצוות, ממילא, גם מסירות הנפש של הוריהם היתה "סינטטית", ולא היה בה כח צמיחה, לא היה בה די חיות להשפיע על הדור הבא. לעומתם, חבריהם עם כל הקושי, שהיה אז בשמירת המצוות, עשו זאת בשמחה, הם הצליחו להנחיל לילדיהם את היהדות כערך עליון. יהדותם של ההורים לא היתה מלאכותית, הם היו יהודים אמיתיים, הם ראו ביהדות משהו שכדאי וטוב למסור נפש עליו, ממילא, כשעמדו בניהם בנסיונות, צלחו להם.

עצת הראשית חכמה לקנות שמחה במצוות:

וכתב בספר ראשית חכמה בשער האהבה פרק עשירי וז"ל בא"ד. ואופני קנות אדם שמחה בלבו הוא כשיחשוב ואופני בטובת הבורא יתברך עליו כמו שהארכנו אם בנתינת התורה וכו' ויאמר בלבו עילת כל העלות וסבת כל הסבות שברא והמציא כל הנמצאים בעבור האדם והשגחתו הפרטית עלי עם היות שלגדולתו אין לה תכלית וסוף ישגיח על יתוש קטן כמוני שאני נחשב לאין נגד גדולתו יתברך להטיב עמי בטובות העולם הזה ובטובות העולם הבא, והוא כמשל המלך שיש לו שרים ונכבדים לאין מספר וראה במדינתו עבד אחד וקראו ואמר לו רצוני שתעבדני ותהיה מהשרים העומדים לפני הרואים את פני המלך, ואמר לו אם תעבדני כראוי אשים מעלתך למעלה מהשרים הנכבדים אשר עמי, האין מן הראוי על העבד ההוא לעבוד עבודת רבו בשמחה ויאמר בלבו הואיל והמלך עם גדולתו וממשלתו שלא חסר לו דבר בחר בי לתועלתו שאהיה עובד לפניו אין מן הראוי שאעבוד עבודתי לפניו אלא בשמחה ובטוב לבב **עכ"ל**. והוספתו על דבריו להתבונן עד כמה הזכות שיש לאדם מישראל לעשות רצון של מלך מלכי המלכים, וניקח לדוגמה לו יצוייר שצדיק הדור כגון שר התורה הגר"ח קנייבסקי יבקש מאיזה בן תורה בקשת עזרה מסויימת, כיצד ירגיש אותו אדם שמחה וכבוד בליבו על שבחר בו לבקש את אותה בקשה ממנו, ואם נעמיק לדמיון שצדיק מצדיקי הדור הקודם מרן הרב עובדיה יוסף או הרב ש"ך עוד יותר היה שמח לעשות, ועוד יותר אם החפץ חיים או הבן איש חי היה מבקש, ועוד יותר אם מרן החיד"א או הגר"א היה מבקש, ועוד יותר אם מרן הבית יוסף או האריז"ל היה מבקש, ועוד יותר אם הרי"ף או הרמב"ם או הרא"ש הרמב"ן או הרשב"א או רש"י היו מבקשים, ועוד יותר מהגאונים או מהאמוראים רבי יוחנן או רב ושמואל ועוד יותר מהתנאים הלל הזקן או שמאי, ועוד יותר אם היו מבקשים הנביאים שמואל או אליהו הנביא או ישעיהו או המלכים דוד המלך או בנו שלמה ועוד יותר אם אהרון ומשה רבנו ועוד יותר אם האבות אברהם יצחק ויעקב מי לא היה רץ בשמחה למלא רצונם והיה מרגיש איזה זכות נפלה בחלקו שנבחר לשרת אותם, ואם כך לכבוד בשר ודם שכל המעמד הוא זמן שאול וחולף, ק"ו להבדיל אלף אלפי פעמים דבר הנעשה לכבוד מלך מלכי המלכים שהוא כל יכול והנותן חיים לאדם והזן ומפרנס לכל עד כמה האדם היה צריך לשמוח ולרוץ אחרי כל מצוה וזו הזכות שיש לאדם ההזדמנות לעשות רצון השם יתברך בעד פרוטות כאשר **אמר הגר"א לפני פטירתו** החזיק בציציות ואמר בעולם הזה אפשר בפרוטות לקיים רצון הבורא יתברך במצוות ציצית, אבל בעולם הבא אי אפשר אפילו בעד כל הון ולכן צריך האדם לנצל כל מצוה שמתאפשר לו לקיים בשמחה.

מעשה שהיה. במצותיו הפין מאד:

מעשה כיצד ניצל בגלל חביבות והשמחה במצוה: הובא מעשה בספר הדרה של תורה. **מעשה שהיה** באיש אחד יהודי שהיה עשיר תם וישר ואוהב מצוות וגמילות חסדים וגם היה מוהל שידוע למול **והיה לו אהבה והשתוקקות במצות מילה הרבה מאד** וגם הוא היה פקיד האוצר של המלך וכל כתבי סודותיו של המלך מסורים בידו והיה המלך הולך על פי עצתו בכל דבר מפני שהיה נאמן למלך בכל דבר, ויתקנא בו שר אחד והיה משתדל למצוא לו פח ללכודו, והיה לאותו יהודי משרת אחד נאמן אצלו שהיה מאמין בו מאד ויתן השר ההוא לאותו משרת שני מאות זהובים כדי שיגנוב מאת אדונו היהודי התמים את מפתח הארגז אשר בתוכו שמורים כל מכתבי סודות שיכתוב המלך לאותו יהודי בעת שהוא עסוק במלאכתו באוצר ואינו יכול לדבר עמו פנים בפנים וגם שם היו שמורים מכתבי סוד שיש למלך עם מלכים אחרים וציוהו שיגנוב משם ניירות ומכתבים מלא חפניו ויביא לו וכן עשה לו פעם ושתים, וימצא נייר אחד שכתוב בו סוד המלך וזה הסוד אין מכיר בו שום אדם מעולם אפילו אשתו של המלך כי אם רק המלך כתב סוד זה ליהודי לעשות לו איזו דבר עסק בו. וילך השר ההוא לפני המלך על עסק אחד ומדבר לדבר סיפר השר את הסוד ההוא לפני המלך, ויאמר לו המלך איך ידעת דבר זה ויאמר השר סיפר לי, ויתאמת הדבר אצל המלך כי היהודי מגלה סודו ויחרה אפו עליו והסכים להורגו אך רצה להורגו באופן נסתר, ותיקף

עיר התורה שקרובה אליך

מרדכי מלכא

רב ואב"ד עיה"ק אלעד ת"ו

יו"ר ועדת סת"ם העולמית

הרבנות הראשית לישראל

לשכת הרבנות הראשית אלעד. ראש העין. הרצליה

בד"צ אלעד*בתי הוראה*שרותי דת*רישום נישואין*כשרות*מקואות*עירוני

The office of Rabanoot Eled – in hesd of Rabbi MORDECHAI MALKA

קרא המלך ליהודי וימסור לו אגרת אחת לשר האלף היושב במקום אחד רחוק מעיר המלך כמו שש שעות ואותו המקום בנוי כחומה גדולה ובנין חזק ובתוכו נהרגים כל אשר לא ירצה המלך להרגם בפרהסיא אצלו ויש במקום הזה אנשי חיל וארמון גדול בנוי בו ויושב שם שר האלף שהוא פקיד על משמר הזה, ויכתוב לשר האלף הנה שלחתי לך מכתב זה עם אדם אחד למסרו בידך ואתה אחר שתקרא המכתב הזה תיכף ומיד תתפוס זה האדם שהביא לך המכתב ותהרגהו על עמוד פלוני, ואם יאמר לך לא עליו ציוה המלך כי אם על אחר ובטעות נמסר המכתב הזה בידי, אתה לא תטה אוזן ואל תשמע לשום דיבור אשר ידבר אליך בהצלת נפשו, ויחתום הכתב וימסרהו בידו של היהודי התמים ויאמר לו דבר סתר נתחדש לי עתה לכתוב לשר האלף המופקד במשמר פלוני ואין לי שום אמונה בשום אדם להוליך המכתב הזה אליו לכן הוכרחתי לשלוח אותו עמך שאתה תמסרנו לידו, וזה היהודי תיכף רכב בעגלה הוא והמשרת שלו והלך למסור המכתב לשר האלף שהיה רחוק שש שעות מעיר המלוכה אך הדרך בין הביניים מלא כפרים הרבה. והנה באמצע הדרך לאחר שהלך כמו שלש שעות מן העיר שהוא אחר חצי היום קרוב לעת ערב ראה לקראתו בעל בית אחד מאנשי הכפר ויאמר לו שלום בואך כי על יום טוב באתה שיש לי בן למול אותו בזה היום ושלחתי אחר מוהל פלוני ועד עתה לא בא ובדאי לא יבוא היום כי קרוב עתה לעת ערב ותעבור מילה בזמנה על כן תכבדני לכבוד המצוה ותבוא לביתי לקיים מצות מילה בזמנה, וזה היהודי מרוב חשקו במצות המילה הסכים לבא עמו למול, אך ראה כי דבר המלך נחוץ להוליך המכתב לכן מסר המכתב ביד משרת שלו וישכור לו עגלה וציוהו שימסור המכתב ביד שר האלף וכן עשה, והוא נכנס לכפר וקיים מצות מילה ובהכרח נשאר שם אצלם גם בלילה בשביל הסעודה ואחר חצות לילה רכב בעגלה שלו לילך אצל שר האלף המופקד על המשמר כי כן ציוה למשרת שלאחר שימסור המכתב ימתין לו שם. והנה בזריחת השמש הגיעה העגלה של היהודי התמים ושר האלף היה עומד בארמון וירא מרחוק את העגלה ויכיר שזו העגלה היא של שרי המלוכה כי יש בה סימן, וירד מן הארמון לקראתה וימצא שם את היהודי התמים אשר היה ידוע אצל הכל כי הוא נכבד בעיני המלך יותר מן המשנה והכל מסור בידו, ואז קודם שידבר היהודי עמו הוא התחיל לדבר למה אדוני טרחת לבוא לכאן וכי עלה על דעתך שנתרשלתי בדבר והלא תיכף כשמסר לי המשרת שלך את מכתב המלך תפסתיו והרגתיו אצל עמוד פלוני כאשר פקד עלי המלך במכתבו, וכל דברים שדיבר להציל עצמו לא פניתי אליהם כי כן ציוה לי המלך במכתבו. ואז הבין היהודי שהרעה הזאת היתה עליו וניצול ממנה וישיב לשר דברים שיבין שלא על דבר זה הוא בא לכאן, ויען שר האלף ויאמר ליהודי אדוני טוב עשית שבאת עתה כי אשמיעך דבר חידוש אשר שמעתי מפיו של המשרת שלך בעת שהיה מתודה קודם הריגתו אחר שקשרנו אותו בעמוד כדי להכותו בקנה רובה כי כן המנהג שניתן שהות לנהרג להתודות קודם, ואמר בוידוי שלו שהוא מצדיק עליו הדין שהוא חייב הריגה על אשר חטא שגנב המפתח של הארגז והוציא משם מכתבים פעם ושתיים בעבור מאתים זהובים שקיבל משר פלוני ומסר לו המכתבים, ואז היהודי ההוא אורו עיניו בחידוש זה ויבטיח לשר האלף להיטיב עמו לפני המלך להעלותו למדרגה יותר גבוהה, ושב היהודי ביום ההוא לבית המלך ויעמוד לפני המלך. כשראה המלך את היהודי נבהל ויאמר לו מהיכן באתה האם לא הולכת את המכתב, ויאמר היהודי כך וכך היה המעשה אך השם יתברך היטיב חסדו עמי בחידוש אשר שמעתי מן השר האלף אשר שמע בוידוי של משרת שלי, ועתה הבנתי למה כעסת עלי להרגני חינם וידעתי מי הוא זה אשר טמן הפח הזה, לכן ימהר המלך לשלוח עתה לבית השר ההוא פתאום ויקחו כל המכתבים והניירות אשר ימצא אתו בביתו ויביאו לפני המלך שאז יתאמת אצל המלך הפח אשר טמן השר ההוא ויעשה משפט, וישמח המלך על הדבר הזה ותיכף ומיד שלח ולקחו כל הניירות ומכתבים הנמצאים אצל השר ההוא בביתו ויביאו אותם לפני המלך וימצא המלך כמה מכתבים שלו שם וגם אותו מכתב שהיה כתוב בו אותו הסוד של המלך מצאו שם. ואז תיכף תלה את השר ההוא על העץ נכח ביתו ואת היהודי ההוא אהב יותר ויגדלהו עשר ידות ונתקיים בו צדיק מצרה נחלץ ויבא רשע תחתיו. ולכן אנחנו מתפללים בכל יום מבקשים בסוף התפילה ואחרי מצוותך תרדוף נפשי.

מוסר השכל:

למדנו מפרשתנו אשרי הבית שזוכים בו להשרות אורה של שמחה והשתוקקות למצוות שבזה זוכים לעצמם בדברים גדולים ואף גם זאת זוכים לדור ישרים מבורך, והעצה לקניין השמחה בקיום המצוות צריך לנהוג כעצת הראשית חכמה בזה שתמיד יתבונן שכל מצוה היא ציווי של מלך מלכי המלכים ואם לרצון אדם שנכבד בעיניו היה רץ ומתפאר שהוא נבחר לעשות רצונו של אותו אדם נכבד והיה עושה בשמחה, ק"ו אלף אלפי פעמים שצריך לשמוח ולרוץ לעשות רצון מלך מלכי המלכים, מה גם שאינו רק לכבוד אלא אף זוכה ששכרו מרובה שעושה בשמחה כי אין דומה מצוה שנעשית בשמחה למצוה שנעשית בעל כורחו, וכמאמר הפסוק תחת אשר לא עבדת את השם אלוקיך בשמחה, אין הפסוק אומר תחת אשר לא עבדת, אלא מדובר שעבד רק לא בשמחה, ולזאת החלש יאמר גיבור אני להחדיר את תשוקת ושמחת המצוות בקרבו ובלב זרעו אחריו כמאמר דוד המלך אֲשֶׁר־יֵאֵשׁ יִרְא אֶת־יְקֹוֹק בְּמִצְוֹתָיו חֶפֶץ מֵאֵד: ובוהו זוכה בזה ובבא לו ולכל בני ביתו, בהיות ועי"ז יתברך הוא וכל בני ביתו בכל הברכות הכתובות בתורה אמן ואמן.

בברכת שלום ומבורך
הצב"י מרדכי מלכא עיה"ק אלעד

